

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การดำเนินการทดลอง
5. วิธีดำเนินการทดลอง
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
7. การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ เด็กที่มีประสบการณ์ทางลบ ที่มีการรับรู้ต่อเหตุการณ์ทางลบ เช่น ก้าวร้าว ร่ำร้อง และถูกทอดทิ้ง เป็นต้น ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลจากสถานสงเคราะห์เด็กชายที่ได้ทำแบบประเมินความรุนแรงตัว จำนวน 45 คน โดยผ่านคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้
 - 2.1 อายุ 13 - 21 ปี
 - 2.2 สามารถอ่านออก เขียนได้ และสามารถสื่อสารด้วยภาษาไทยเข้าใจ ชัดเจน
 - 2.3 ยินยอมเข้าร่วม โครงการวิจัยด้วยความสมัครใจ
2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นเด็กที่มีประสบการณ์ทางลบที่ได้รับการคัดเลือกจากกลุ่มประชากรตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้
 - 2.1 มีคะแนนความรุนแรงตัวต่ำที่สุด เมื่อเรียงลำดับคะแนนจากน้อยไปหามาก จำนวน 10 คน
 - 2.2 ยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยโดยผ่านการลงนามในเอกสารยินยอมเข้าร่วมการวิจัย
 - 2.3 ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) และแบ่งออกเป็น กลุ่มทดลอง จำนวน 5 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. แบบประเมินความยืดหยุ่นตัว
2. โปรแกรมการให้คำปรึกษาด้วยเทคนิคการปรับมโนภาพตามทฤษฎีโปรแกรมภาษา

ประสาทสัมผัส

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบประเมินความยืดหยุ่นตัว

- 1.1 ศึกษาแนวคิดเรื่องความยืดหยุ่นตัว ตามแนวคิดของกรอทเบิร์ก (Grotberg, 1995)

เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ

- 1.2 สร้างแบบประเมินความยืดหยุ่นตัว โดยผู้วิจัยปรับปรุงแบบประเมินความยืดหยุ่นตัว

The State - trait Resilience Inventory (STRI) ของ สิริเพ็ญ เชาว์นศิลป์ (Chowsilpa, 2003) ซึ่งได้พัฒนามาจากแบบประเมินความยืดหยุ่นตัวของ ฮิลล์ โมริ ซิมิซุ และ โทมินาก้า (Hiew, Mori, Shimizu, & Tominaga, 2000) ซึ่งใช้วัดลักษณะความยืดหยุ่นตัวที่เกิดขึ้นจากคุณลักษณะของคน (Trait)

และความยืดหยุ่นตัวที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ (State) ตามกรอบแนวคิดเรื่องความยืดหยุ่นตัวของ

กรอทเบิร์ก (Grotberg, 1995) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 หัวข้อใหญ่ คือ 1) สิ่งที่มี

(I Have) 2) สิ่งที่มีเป็น (I am) 3) สิ่งที่มีทำได้ (I can) โดยแบบประเมินความยืดหยุ่นตัวในส่วนที่ใช้

ประเมินความยืดหยุ่นตัวตามสถานการณ์ (State Resilience Scale: SRC) ประกอบด้วยข้อคำถาม

จำนวน 15 ข้อ มีช่วงคะแนนตั้งแต่ 15 – 75 คะแนน แบบประเมินความยืดหยุ่นตัวตามสถานการณ์ถูก

นำไปใช้ในการศึกษาในเด็กนักเรียนชาวแคนาดา ได้ค่าความเชื่อมั่นเป็น 0.75 จากผลการวิเคราะห์

ปัจจัยพบว่าสามารถวัดองค์ประกอบได้ 2 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยที่แสดงถึงสิ่งที่มีเป็น และสิ่งที่มี

สามารถทำได้ (I am/ I can) 2) ปัจจัยที่แสดงถึงสิ่งที่มี (I have) ในส่วนประเมินความยืดหยุ่นตัวตาม

คุณลักษณะของคน (Trait Resilience Scale: TRC) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 18 แบบประเมิน

นี้ได้นำไปใช้ทำการทดสอบครั้งแรกกับเด็กชาวไทยจำนวน 95 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นเป็น 0.81

นอกจากนี้มีการนำไปศึกษาเพิ่มเติมกับนักเรียนชาวญี่ปุ่นจำนวน 81 คนดังกล่าว พบว่ามีความคงที่

ภายในสูงเช่นกัน ($r=0.83$) จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยแสดงให้เห็นว่าความยืดหยุ่นตัวตามคุณลักษณะ

ของเด็กสามารถครอบคลุมถึงองค์ประกอบหลัก 3 ปัจจัยคือ 1) สิ่งที่มีเป็น (I Am) 2) สิ่งที่มี

(I Have) 3) สิ่งที่มีทำได้ (I Can)

ตารางที่ 1 องค์ประกอบของข้อคำถามแบบวัดความยืดหยุ่นตัว

Resilience Characteristics	Items Numbers of SRC	Items Numbers of TRC
I AM	2, 3, 6, 12, 13, 14, 15,	20, 22, 23, 24, 29, 30, 31,
I CAN	7, 8, 9, 10, 11	17, 25, 26, 27, 33
I HAVE	1, 4, 5	16, 18, 19, 21, 28, 32

จากนั้น ศิริเพิ่ม เชาว์นศิลป์ (Chowsilpa, 2003) ได้นำแบบประเมิน the State-Trait Resilience Inventory (STRI) มาแปลเป็นภาษาไทยและผ่านการตรวจสอบหาค่าความเชื่อถือของแบบประเมิน โดยทำการแปลแบบประเมินนี้เป็นภาษาไทย จากนั้นให้ชาวต่างประเทศที่รู้จักภาษาอังกฤษ และภาษาไทยเป็นอย่างดีแปลกลับจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ และนำไปให้จิตแพทย์ตรวจสอบอีกครั้งก่อนนำไปทดลองใช้เพื่อเป็นการนำไปศึกษากับนักเรียนในภาคเหนือของประเทศจำนวน 144 คน พบว่าแบบประเมินความยืดหยุ่นตัวตามสถานการณ์มีค่าความเชื่อมั่นเป็น 0.73 และแบบประเมินความยืดหยุ่นตัวตามคุณลักษณะของตนมีค่าความเชื่อมั่นเป็น 0.75 และค่าความสัมพันธ์ของ ความยืดหยุ่นตัวตามสถานการณ์ และความยืดหยุ่นตัวตามคุณลักษณะของตน มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r = 0.62, p < 0.001$) โดยแบบประเมินประกอบด้วยสองส่วน ใหญ่ ๆ คือ ส่วนที่ให้ผู้ตอบนึกถึงเหตุการณ์ในปัจจุบัน และส่วนที่ให้ผู้ตอบนึกถึงเหตุการณ์ในอดีต กล่าวคือส่วนที่ให้คิดถึงเหตุการณ์ในปัจจุบันเป็นการประเมินความยืดหยุ่นตัวตามสถานการณ์ (State Resilience Scale: SRC) มีข้อคำถามจำนวน 15 ข้อ สำหรับส่วนที่ให้คิดถึงเหตุการณ์ในอดีตเป็นการประเมินความยืดหยุ่นตัวตามคุณลักษณะภายใน (Trait Resilience Scale: TRC) มีข้อคำถามจำนวน 18 ข้อ รวมทั้งสองส่วนเป็น The State - trait Resilience Inventory (STRI) มีข้อคำถามรวม 33 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบตาม มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยที่สุด	เท่ากับ	5	คะแนน
เห็นด้วย	เท่ากับ	4	คะแนน
เฉย ๆ	เท่ากับ	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	เท่ากับ	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เท่ากับ	1	คะแนน

การแปลความตามผลปริมาณคะแนนที่วัดได้ กล่าวคือส่วนที่วัดความหยุ่นตัวตามสถานการณ์ (State Resilience Scale: SRC) มีช่วงคะแนนตั้งแต่ 15 – 75 และส่วนที่วัดความหยุ่นตัวตามคุณลักษณะภายใน (Trait Resilience Scale: TRC) มีช่วงคะแนนตั้งแต่ 18 – 90 ดังนั้นความหยุ่นตัวในภาพรวม (the State - trait Resilience Inventory: STRI) จะมีช่วงคะแนนตั้งแต่ 33 – 165 คะแนน การกำหนดเกณฑ์ในการแปลผลคะแนน คัดจากค่าคะแนนเฉลี่ยเกณฑ์การให้คะแนนคือระดับความคิดเห็นเฉย ๆ แปลผลได้ว่าเป็นระดับปานกลาง ส่วนระดับความคิดเห็นไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แปลผลได้ว่าเป็นระดับต่ำ และระดับความคิดเห็นเห็นด้วย และเห็นด้วยอย่างยิ่ง แปลผลได้ว่าเป็นระดับสูง

1.3 นำแบบสอบถามไปหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1.3.1 หาความตรง (Validity) ของเนื้อหาโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน (ภาคผนวก ง) ทำการตรวจสอบเพื่อให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะของความหยุ่นตัวในการวิจัย

1.3.2 นำแบบประเมินที่ผ่านการตรวจสอบให้ประธาน และกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ และปรับปรุงข้อคำถามให้มีความเหมาะสม

1.3.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับเด็กที่มีประสบการณ์ทางลบในสถานสงเคราะห์เด็กชายที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

1.3.4 นำคะแนนจากแบบสำรวจที่ได้จากการทดลองใช้มาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างคะแนนรายข้อ กับคะแนนทั้งฉบับโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (item-test correlation) และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้โปรแกรมเอสพีเอสเอสสำหรับวินโดวส์ ด้วยวิธี Cronbach's Coefficient Alpha ได้ค่าความเชื่อมั่นเป็น 0.78 (ภาคผนวก ข)

1.3.5 ปรับปรุงแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อไปใช้จริงในการวิจัย

2. โปรแกรมการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีโปรแกรมภาษาประสาทสัมผัส ด้วยเทคนิคการปรับมโนภาพ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.1 ศึกษาตำราเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวกับโปรแกรมภาษาประสาทสัมผัส ข้อมูลเกี่ยวกับเยาวชน ข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถในการฟื้นฟูทางจิตใจ และข้อมูลต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการวิจัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดจุดมุ่งหมาย และวิธีการดำเนินการที่เหมาะสมที่เอื้อประโยชน์ในการวิจัย

2.2 สร้างกระบวนการการให้คำปรึกษาดมโปรแกรมการให้คำปรึกษาทฤษฎีโปรแกรมภาษาประสาทสัมผัสด้วยเทคนิคการปรับมโนภาพเพื่อการพัฒนาความหยุ่นตัวโดยศึกษาและรวบรวมข้อมูลให้ได้มากที่สุดเท่าที่สามารถทำได้ จากนั้นนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับงานวิจัยที่ทำ

2.3 นำโปรแกรมประยุกต์ให้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนงค์ วิเศษสุวรรณ ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับทฤษฎีโปรแกรมภาษาประสาทสัมผัส ทำการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ความสอดคล้อง วัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการ และการประเมินผล

2.4 นำข้อแก้ไขที่ได้มาทำการปรับปรุง แก้ไข โปรแกรมภาษาประสาทสัมผัส โดยใช้เทคนิคการปรับมโนภาพ ตามคำแนะนำ และนำกลับสู่กระบวนการตรวจสอบอีกครั้งจนกว่าจะได้ข้อสรุปเป็นจุดสำเร็จ

2.5 โปรแกรมภาษาประสาทสัมผัสโดยใช้เทคนิคการปรับมโนภาพที่ได้จากการปรับปรุงผู้วิจัยนำมาฝึกปฏิบัติจนชำนาญ กับบุคคลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยม และมหาวิทยาลัย ในภาคตะวันออกเฉียงใต้ โดยใช้จำนวนการฝึกปฏิบัติจำนวน 30 ครั้งก่อนนำไปใช้

2.6 นำโปรแกรมการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีภาษาประสาทสัมผัสด้วยเทคนิคการปรับมโนภาพที่ได้แก้ไขจนสำเร็จไปดำเนินการทดลอง

การดำเนินการทดลอง

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) เพื่อศึกษาผลการใช้เทคนิคการปรับมโนภาพตามทฤษฎีโปรแกรมภาษาประสาทสัมผัสที่มีต่อความหุนหันของเด็ที่มีประสบการณ์ทางลบ โดยคัดเลือกจากกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไข และสมัครใจเข้าร่วมการทดลอง โดยผ่านวิธีการสุ่มอย่างง่าย และแบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 5 คน ทำการวิจัยโดยใช้การวิจัยเชิงทดลองแบบวัดซ้ำประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่ม และหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม (Repeated Measures Variance: One Between-subjects Variable and One Within-subjects Variable) (Howell, 2007, p. 393)

ตารางที่ 2 แบบแผนการทดลอง

a1	a2	a3
S1	S1	S1
S2	S2	S2
S3	S3	S3
S4	S4	S4
S5	S5	S5
S6	S6	S6
S7	S7	S7
S8	S8	S8
S9	S9	S9
S10	S10	S10

a1 แทน ระยะก่อนการทดลอง

a2 แทน ระยะหลังการทดลอง

a3 แทน ระยะติดตามผล

b1 แทน กลุ่มทดลอง คือ กลุ่มคนที่ได้รับการให้คำปรึกษาด้วยเทคนิคการปรับมโนภาพตามทฤษฎีโปรแกรมภาษาประสาทสัมผัส

b2 แทน กลุ่มควบคุม คือ กลุ่มคนที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาด้วยเทคนิคการปรับมโนภาพตามทฤษฎีโปรแกรมภาษาประสาทสัมผัส

S แทน จำนวนคนที่ได้รับการทดลอง (S1 คือ ตัวอย่างคนที่ 1)

วิธีการดำเนินการทดลอง

1. ระยะก่อนการทดลอง ดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากเยาวชนที่มีประสบการณ์ทางลบ ที่อยู่ภายใต้การดูแลของสถานสงเคราะห์เด็กชาย จากนั้นทำแบบประเมินความทุกข์ตัว

และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนอยู่ในระดับต่ำที่สุดเมื่อเรียงลำดับคะแนนของแบบประเมิน ความหุนหันตัวจากน้อยไปหามาก จำนวน 10 คน แล้วทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Random Sampling) และจำแนก (Assignment) ออกเป็น กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 5 คน โดยบันทึกค่าคะแนนที่ได้จากการประเมินไว้เป็นคะแนนในส่วนก่อนการทดลอง

2. ระยะการทดลอง ดำเนินการตามกระบวนการตามโปรแกรมการให้คำปรึกษา ด้วยเทคนิคการปรับมโนภาพตามทฤษฎีโปรแกรมภาษาประสาทสัมผัสกับกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยใช้กระบวนการให้คำปรึกษารายบุคคลเพื่อที่จะสามารถรักษาความลับ และความเป็นส่วนตัวแก่กลุ่มทดลอง ผู้วิจัยจะชี้แจงข้อตกลง และข้อมูลของกระบวนการ รวมถึงการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ระหว่างการทดลอง โดยแบ่งกระบวนการให้คำปรึกษาเป็น วันละ 1 คน อาศัยช่วงเวลาประมาณ 10:00 - 11:00 เวลาในการทดลองทั้งหมดประมาณ 2 สัปดาห์ โดยเริ่มจากผู้เข้าร่วมการทดลองคนที่ 1 2 3 4 5 ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มควบคุมไม่ได้ให้คำปรึกษาตามโปรแกรมแต่ได้รับคำปรึกษาด้วยวิธีปกติตามที่ผู้ให้คำปรึกษาของสถานสงเคราะห์เด็กชายจัดไว้

3. ระยะหลังการทดลอง ผู้วิจัยสัมภาษณ์ความรู้สึก และสิ่งที่ได้จากการผ่านกระบวนการของโปรแกรมการให้คำปรึกษาด้วยเทคนิคการปรับมโนภาพตามทฤษฎีโปรแกรมภาษาประสาทสัมผัส และให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบประเมินความหุนหันตัวอีกครั้ง คะแนนที่ได้ถูกบันทึกเป็นคะแนนระยะหลังการทดลอง

4. ระยะติดตามผล ผู้วิจัยติดตามผลการทดลองโดยทิ้งเวลาห่างจากระยะหลังทดลองเป็นเวลาประมาณ 2 สัปดาห์ ติดตามผลโดยการให้กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มควบคุมทำแบบประเมินความหุนหันตัวอีกครั้ง และบันทึกคะแนนที่ได้เป็นระยะติดตามผล เพื่อนำมาวิเคราะห์ประเมินผลการวิจัยต่อไป

ตารางที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

สัปดาห์	1	2	3	4	5
การดำเนินการทดลอง	การทดสอบ	ให้คำปรึกษาด้วย			การทดสอบ
	ระยะก่อน	เทคนิคการปรับ	—————→		ระยะติดตาม
	การทดลอง	มโนภาพ ทดสอบ			ผล
		ระยะหลังการทดลอง			

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ ประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม (Repeated - measures Analysis of Variance: One Between - subjects Variable and One Within - subjects Variable) (Howell, 2007, pp. 449 - 460) และเมื่อพบความแตกต่าง ทำการทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีทดสอบรายคู่แบบ นิวแมนคูลส์ (Newman - Keuls Procedure)

การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล

ก่อนการทำการเก็บข้อมูลต่าง ๆ ผู้วิจัยได้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย และได้มีการขออนุญาตจากกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และสถานสงเคราะห์เด็กชาย ตามลำดับขั้นตอนอย่างเป็นทางการ การวิจัยจะไม่เกิดผลเสียหาย หรือผลกระทบต่อสิทธิ เสรีภาพ สภาพร่างกาย จิตใจ สังคม และการดำเนินชีวิต ของผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยได้ชี้แจงให้ผู้ให้ข้อมูลทราบถึงสิทธิ์ที่จะเข้าร่วม หรือไม่เข้าร่วมวิจัยด้วยความสมัครใจ โดยการลงนามเป็นลายลักษณ์อักษรในเอกสารยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ผู้ให้ข้อมูลมีสิทธิ์ที่จะเปลี่ยนใจในระหว่างการดำเนินการวิจัยได้ โดยสามารถหยุดการทดลอง และถอนตัวได้ตลอดเวลาโดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ข้อมูลส่วนบุคคลจะไม่ถูกเปิดเผย การนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์ และปัญหา จะเสนอในภาพรวม และเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว ข้อมูลดิบของผู้ให้ข้อมูลจะถูกทำลายทันทีหลัง นอกจากนั้นผู้วิจัยได้เปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลได้ซักถามข้อข้องใจเพิ่มเติมจนกระจ่างชัด และมีเวลาในการคิดทบทวนก่อนตัดสินใจเข้าร่วมงานวิจัยด้วยความสมัครใจ